

FCD

FONDACIJA
CENTAR ZA DEMOKRATIJU
CENTER FOR DEMOCRACY FOUNDATION

Generalni sekretar

Beograd, decembar 2022.

UPRAVNOM ODBORU FONDACIJE

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O RADU ZA 2022.

UVOD

Fondacija Centar za demokratiju je tokom 2022. godine delovala u skladu sa svojim programskim portfolijom koji se sastoji od tri glavna programska pravca: zalaganje za evropsku integraciju Srbije, negovanje javnog dijaloga i podsticaj održivom ekonomskom i socijalnom razvoju, uključujući promociju ekonomskih i socijalnih prava.

Tokom 2022. godine Fondacija je realizovala 6 projekata, aktivno je delovala u okviru Nacionalnog konventa za Evropsku uniju, u okviru Evropske mreže za lokalnu demokratiju, Evropske fondacije za progresivne studije i UN Global Kompaktu.

Fondacija je podnela više od 10 projektnih aplikacija na objavljene konkurse USAID, Evropske komisije i Delegacije EU u Srbiji (3 projektna predloga), Ambasade Kanade i dr. U izradi projektnih aplikacija Fondacija je nastupila kao glavni partner, sa partnerskim organizacijama iz Srbije, iz regiona Zapadnog Balkana i Evropske unije.

Rad Fondacije podržan je od strane višegodišnjih donatora Međunarodnog centra Olof Palme, Fondacije za otvoreno društvo, Nemačke agencije za razvoj (GIZ), Švajcarske agencije za međunarodni razvoj (SDC), Evropske komisije, Fondacije Fridrih Ebert, a uspostavljena je saradnja sa novim donatorima – Populacioni fond Ujedinjenih nacija (UNFPA).

Postavljeni ciljevi

Iz strateškog plana razvoja produženog na 2022. godinu (zbog pandemije Covid19 produženo je trajanje strateškog plana) nastavljen je rad na realizaciji ciljeva:

- ❖ **Strateški pravac 1: Unaprediti, na praktičnim istraživanjima zasnovane, razvojne programe za različite grupe korisnika i zajednicu, u okviru lokalnih, regionalnih i nacionalnih strategija i pristupnih pregovora sa EU, u skladu sa EU standardima, podržavajući međusektorsku saradnju**
  - ✚ Strateški cilj 1: Kreirati platformu za javni dijalog o strateškim i aktuelnim državnim i društvenim pitanjima
  - ✚ Strateški cilj 2: Unaprediti pravni okvir i sistem zaštite ekonomskih, socijalnih, kulturnih i radnih prava
  - ✚ Strateški cilj 3: Zastupati evropske vrednosti, demokratske procedure i vladavinu prava radi razvoja nezavisnog pravosuđa, parlamentarnog nadzora, efikasne i odgovore javne uprave i lokalne samouprave, i doprinosa borbi protiv korupcije i dobrom upravljanju javnim resursima

- ❖ **Strateški pravac 2: Razvijati otvorenu komunikaciju sa okruženjem i podsticati razmenu znanja i iskustava**
  - ✚ Strateški cilj 1: Povećati prepoznatljivost Fondacije u javnosti, i
  - ✚ Strateški cilj 2: Ojačati zajedničke kapacitete relevantnih socijalnih aktera

- ❖ **Strateški pravac 3: Unaprediti unutrašnje kapacitete organizacije u skladu sa misijom poštujući principe permanentnog učenja, dogovoreni sistem vrednosti i imidž pouzdanog partnera domaćim i međunarodnim organizacijama**
  - ✚ Strateški cilj 1: Uskladiti unutrašnje ljudske resurse sa dogovorenim pravcima razvoja organizacije i njenog delovanja
  - ✚ Strateški cilj 2: Uspostaviti procedure koje obezbeđuju optimalno korišćenje resursa organizacije i efektivnost u radu
  - ✚ Strateški cilj 3: Resurse osnivača i korisnika programa staviti u funkciju razvoja organizacije
  - ✚ Strateški cilj 4: Razviti mrežu saradnika Fondacije koji će ojačati kapacitete i ugled organizacije

Ciljevi su većinom ostvareni u periodu primene plana, te je neophodno pristupiti izradi novog plana razvoja do kraja 2022. godine.

FCD 2022. u brojkama:

- ✚ Aktivnosti realizovane u Pirotu, Zaječaru, Knjaževcu, Nišu, Leskovcu, Požegi, Užicu, Novom Sadu, Zrenjaninu, Apatinu, Novom Pazaru, Velikom Gradištu i dr.
- ✚ Održano je 3 treninga za lokalnu samoupravu u oblasti planiranja razvoja i tri treninga za predstavnike osetljivih grupa za zaštitu prava na tržištu rada.
- ✚ Održano je više od 20 debata i radionica sa učešćem više od 1000 građana uživo i online.
- ✚ Više od 50 spoljnih saradnika angažovano je u aktivnostima Fondacije.
- ✚ Objavljeno je 24 bloga, analiza, predloga javnih politika.
- ✚ Tokom 2022. godine Fondacija je imala veoma dobru medijsku zastupljenost – objavljeno je 148 članaka u štampanim i elektronskim medijima o aktivnostima FCD.

Projektne aktivnosti

Radna prava su naša prava

Projekat „**Radna prava su naša prava**“ je nastavak dugogodišnje saradnje sa Međunarodnim centrom Olof Palme koji je svojom strategijom za Zapadni Balkan odredio kao jedan od prioriteta problem izmena i primene radnog zakonodavstva, saradnju civilnog društva sa sindikatima, umrežavanje organizacija civilnog društva koje se bave ovim pitanjima. Centar za demokratiju vidi se kao jedan od ključnih partnera u Srbiji i regionu Zapadnog Balkana.

Tokom 2022. nastavljene su aktivnosti kroz novu fazu projekta pod nazivom „**Socio-ekonomska prava i održivi razvoj**“. Opšti cilj projekta je promocija socio-ekonomskih prava u kontekstu reformi orijentisanih na EU u Srbiji, kroz osnaživanje građana za zaštitu njihovih prava, jačanje kapaciteta sindikata i OCD za učešće u kreiranju i praćenju javnih politika u skladu sa zakonima. Pristup zasnovan na ljudskim pravima i kroz proširenu saradnju ključnih aktera koji vodi ka jačim mrežama na nacionalnom i lokalnom nivou.

Glavne aktivnosti u 2022. godini:

Debata „Radna i druga socijalna prava u izbornim političkim programima“

Debata na temu „**Radna i druga socijalna prava u izbornim političkim programima**“ održana je 25. marta 2022. godine, sa preko 60 učesnika uživo i online. U diskusiji su učestvovali: **Marko Miletić** (Izborna lista: Moramo), **Željko Veselinović** (Izborna lista: Marinika Tepić – Ujedinjeni za pobjedu Srbije), **Goran**

Radosavljević (kandidat za premijera izborne liste: Boris Tadić – Ajmo ljudi), **Ranka Savić** (predsednica Asocijacije slobodnih i nezavisnih sindikata), i drugi. Razgovor je moderirala **Suzana Trninić**, novinarka. ¹

Radionica „Zajedno do standarda dostojanstvenog rada žena i održivog razvoja“

Radionica na temu „Zajedno do standarda dostojanstvenog rada žena i održivog razvoja“ održana je 27. juna 2022. godine u Beogradu. Teme radionice bili su izazovi i problemi žena na tržištu rada iz ugla ženskih organizacija i mogućnosti saradnje sa sindikatima u prevazilaženju tih izazova, kao i primena Testa uticaja na rodnu ravnopravnost, u saradnji sa **Republičkim sekretarijatom za javne politike (RSJP)**. ²

Radionica „Zajedno do standarda dostojanstvenog rada LGBT+ osoba i održivog razvoja“

Radionica na temu „Zajedno do standarda dostojanstvenog rada LGBT+ osoba i održivog razvoja“ održana 12. septembra 2022. godine u Beogradu, u okviru programa „Belgrade EuroPride 2022“ (15

¹ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaji/12568/debata-radna-i-druga-socijalna-prava-u-izbornim-politickim-programima>

² <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaji/12647/radionica-zajedno-do-standarda-dostojanstvenog-rada-zena-i-odrzivog-razvoja>

učesnika/ca). Cilj radionice je bilo uspostavljanje boljeg razumevanja između sindikata i organizacija civilnog društva (OCD) koje zastupaju osetljive grupe na tržištu rada i bave se položajem LGBT+ osoba. ³

Radionica „Zajedno do standarda dostojanstvenog rada osoba sa invaliditetom i održivog razvoja“

Radionica na temu „Zajedno do standarda dostojanstvenog rada osoba sa invaliditetom i održivog razvoja“ održana 15. septembra 2022. godine u Beogradu (15 učesnika/ca). Cilj radionice je bilo uspostavljanje boljeg razumevanja između sindikata i organizacija civilnog društva (OCD) koje zastupaju osetljive grupe na tržištu rada i bave se položajem osoba sa invaliditetom. ⁴

Radionica „Zajedno do standarda dostojanstvenog rada Roma i Romkinja i održivog razvoja“

Radionica na temu „Zajedno do standarda dostojanstvenog rada Roma i Romkinja i održivog razvoja“ održana je 26. septembra 2022. godine u Romskom kulturnom centru u Nišu (21 učesnik/ca). Cilj radionice je bilo uspostavljanje boljeg razumevanja između sindikata i organizacija civilnog društva (OCD) koje zastupaju osetljive grupe na tržištu rada i bave se položajem Roma i Romkinja. ⁵

³ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaji/12675/radionica-zajedno-do-standarda-dostojanstvenog-rada-lgbt-osoba-i-odrzivog-razvoja>

⁴ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaji/12676/radionica-zajedno-do-standarda-dostojanstvenog-rada-osoba-sa-invaliditetom-i-odrzivog-razvoja>

⁵ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaji/12688/radionica-zajedno-do-standarda-dostojanstvenog-rada-romaromkinja-i-odrzivog-razvoja>

Debata „Investitorima subvencije, a radnicima narušena radna prava“

Debata na temu „Investitorima subvencije, a radnicima narušena radna prava“ održana je 26. septembra 2022. godine u Nišu, sa preko 50 učesnika uživo i online. U diskusiji su učestvovali: **Željko Veselinović**, Sindikat Sloga; **Zoran Ristić**, UGS Nezavisnost; **Zorica Miladinović**, novinarka lista Danas; **Danijel Dašić**, Nacionalna koalicija za decentralizaciju; **Miodrag Stanković**, gradski odbornik Koalicije „Niš moj grad“, i drugi. Razgovor je moderirao Ivan Kuzmanović, FCD.⁶

Kurs „Kako do prava na dostojanstven rad?“

Dvodnevni kurs na temu „Kako do prava na dostojanstven rad?“ održan je 27. i 28. septembra 2022. godine u prostoru Romskog kulturnog centra u Nišu (22 učesnika/ce). Kurs su vodili/le: **prof. dr Bojan Urdarević**, profesor radnog prava Univerziteta u Kragujevcu, **Jovana Misailović**, saradnica u Centru za dostojanstven rad, **Marija Martinić** iz sindikata Nezavisnost, **Milena Mićović Trajković**, FCD. Teme kursa bile su: dostojanstven rad; individualna radna prava; mehanizmi zaštite prava; sindikalno organizovanje.⁷

⁶ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaji/12689/debata-investitorima-subvencije-a-radnicima-narusena-radna-prava>

⁷ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaji/12690/kurs-kako-do-prava-na-dostojanstven-rad>

Debata u Požegi: „Formalizacija radnih mesta za mlade“

Debata na temu „Formalizacija radnih mesta za mlade“ održana je 10. oktobra 2022. godine u Požegi, uz više od 30 učesnika/ca uživo i online. U diskusiji su učestvovali: **Prof. dr Bojan Urdarević**, Pravni fakultet Univerziteta u Kragujevcu; **Miroslav Tamburić**, FORCA Požega; **Ivan Bjelić**, Krovna organizacija mladih Srbije (KOMIS); **Vesna Vuković**, Poljoprivredna škola Požega; **Gordana Savić**, Užički centar za ljudska prava i demokratiju. Razgovor je moderirao Ivan Kuzmanović, FCD.⁸

Kurs „Kako do prava na dostojanstven rad mladih u Srbiji?“

Dvodnevni kurs „Kako do prava na dostojanstven rad mladih u Srbiji?“ održan je 11. i 12. oktobra 2022. godine u Požegi (17 učesnika/ca). Kurs su vodili/le: **Prof. dr Bojan Urdarević**, profesor Pravnog fakulteta Univerziteta u Kragujevcu; **Jovana Misailović**, saradnica u Centru za dostojanstven rad, **Vesna Vuković**, profesorka u Poljoprivrednoj školi, **Milena Mićović Trajković**, FCD. Teme kursa bile su: dostojanstven rad; individualna radna prava; mehanizmi zaštite prava; učeničko preduzetništvo u formi zadrugarstva.⁹

⁸ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaji/12702/debata-u-pozegi-formalizacija-radnih-mesta-za-mlade>

⁹ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaji/12703/kurs-kako-do-prava-na-dostojanstven-rad-mladih-u-srbiji>

Javno čitanje izveštaja Evropske komisije o Srbiji 2022.

Fondacija Centar za demokratiju i Centar savremene politike organizovali su 17. oktobra 2022. godine, uz podršku Međunarodnog centra Olof Palme, tradicionalno „Javno čitanje izveštaja Evropske komisije o Srbiji 2022“, uz gotovo 100 učesnika uživo i online.

Na skupu su govorili: **Plamena Halačeva**, zamenica šefa Delegacije Evropske unije u Republici Srbiji; **Nataša Vučković**, izvršna direktorka Fondacije Centar za demokratiju; **Nemanja Todorović Štipleja**, izvršni direktor Centra savremene politike; **Jovana Spremo**, savetnica za pitanja procesa EU integracija, Komitet pravnika za ljudska prava (YUCOM); **Srđan Majstorović**, predsednik Upravnog odbora Centra za evropske politike (CEP); **Bojan Elek**, zamenik direktora Beogradskog centra za bezbednosnu politiku (BCBP); **Nikola Burazer**, programski direktor Centra savremene politike.¹⁰

Debata u Novom Sadu: „Zelena radna mesta i socio-ekonomska prava“

Debata na temu „Zelena radna mesta i socio-ekonomska prava“ održana je 19. oktobra 2022. godine u **Novom Sadu**, sa preko 50 učesnika uživo i online. U diskusiji su učestvovali: **Dr Veselina Pelagić**,

¹⁰ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12710/javno-citanje-izvestaja-evropske-komisije-o-srbiji-2022>

predsednica Upravnog odbora Fondacije za istraživanje i razvoj, bezbednost hrane i eko zdravlja; **Vladimir Lalošević**, predsednik Unije poslodavaca Vojvodine; **Vladimir Gvozdrenović**, predsednik Saveza samostalnih sindikata grada Novog Sada i opština; **Duško Medić**, medijski i ekološki analitičar; **Miloš Đajić**, Centar modernih veština; **Darija Šajin**, Arhus Centar Novi Sad; **Nataša Vučković**, Fondacija Centar za demokratiju; **Nada Lazić**, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog; **Đorđe Jovanović**, Univerzitet Metropolitan; **Boriša Petković**, Udruženje „Čepom do osmeha“; **Goran Mitrović**, Udruženje Narodni parlament Leskovac, i drugi. Razgovor je moderirao: Ivan Kuzmanović, FCD. ¹¹

Kurs „Kako do prava na dostojanstven rad žena?“

Dvodnevni kurs „Kako do prava na dostojanstven rad žena?“ održan je je 20. i 21. oktobra 2022. godine u **Novom Sadu** (21 učesnik/ca). Kurs su vodili/le: **Prof. dr Bojan Urdarević**, profesor radnog prava Univerziteta u Kragujevcu, **Jovana Misailović**, saradnica u Centru za dostojanstven rad, **Marija Martinić** iz sindikata Nezavisnost, **Darija Šajin**, Arhus Centar Novi Sad, **Milena Mićović Trajković**, FCD. ¹²

Analize i blogovi

U okviru projekta tokom 2022. godine pripremljene su 4 analize i objavljeno 6 autorskih blogova.

¹¹ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12711/debata-u-novom-sadu-zelena-radna-mesta-i-socio-ekonomska-prava>

¹² <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12712/kurs-kako-do-prava-na-dostojanstven-rad-zena>

Online kampanja

Tokom decembra 2022. godine sprovedena je online kampanja na temu prednosti novog modela Zakona o radu u odnosu na važeći ZoR. Kroz ovu aktivnost, građanima su putem animiranih video priloga predstavljena uporedna rešenja koja se odnose na radni odnos, radno vreme i rad nedeljom, minimalnu i garantovanu zaradu, otkaz ugovora o radu i organizovanje štrajka.¹³

Završna konferencija „Socio-ekonomska prava i održivi razvoj“

Završna konferencija projekta „Socio-ekonomska prava i održivi razvoj“ održana je 15. decembra 2022. godine u Hotelu Metropol u Beogradu pod nazivom „**Ekonomska i energetska kriza, tržište rada i dostojanstven rad u Srbiji**“, sa 108 učesnika/ca uživo i online. Na skupu je predstavljen godišnji **Izveštaj o stanju radnih prava u Srbiji**¹⁴ i održane panel diskusije „**Radna prava u vreme krize - između zakona i prakse**“ i „**Osetljive grupe na tržištu rada u Srbiji**“. Na konferenciji se razgovaralo o ekonomskim i socijalnim pravima, sa fokusom na radnička prava, dostojanstven rad i ekonomski rast. Ove godine poseban fokus je bio na uticaju ekonomske i energetske krize na svet rada i ekonomska i socijalna prava i Ciljeve održivog razvoja, kao i na strategiju pravedne tranzicije i njen uticaj na ekonomska i socijalna prava.

¹³ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12747/online-kampanja-prednosti-novog-modela-zakona-o-radu>

¹⁴ <http://www.centaronline.org/sr/publikacija/1897/izvestaj-o-stanju-radnih-prava-u-republici-srbiji-za-2022-godinu>

Skup su otvorile: **Brankica Janković**, Poverenica za zaštitu ravnopravnosti i **Nataša Vučković**, FCD. U panel diskusijama su učestvovali: **Prof. dr Bojan Urdarević**, Pravni fakultet Univerziteta u Kragujevcu; **doc. dr Mila Petrović**, Pravni fakultet Univerziteta Union u Beogradu; **prof. dr Mario Reljanović**, Institut za uporedno pravo; **Čedanka Andrić**, predsednica, UGS Nezavisnost; **Svetlana Budimčević**, Unija poslodavaca Srbije; **Tanja Jakobi**, Centar za istraživanje javnih politika; **Jovan Protić**, Nacionalni koordinator za Srbiju, Međunarodna organizacija rada; **Sarita Bradaš**, Fondacija Centar za demokratiju; **Osman Balić**, Liga Roma; **Gordana Savić**, Užički centar za ljudska prava; **Jovana Krivokuća-Milovanović**, Forum mladih sa invaliditetom; **Bojana Tamindžija**, Centar za politike emancipacije; **Irena Pejić**, Mašina, i drugi. Razgovor je moderirala novinarka **Ljubica Gojčić**.¹⁵

Platforma Ciljevi održivog razvoja za sve

FCD DOPRINOS AGENDI 2030

Tri stuba:

Socijalni – Fondacija Ana i Vlade Divac i FCD

Ekonomski – Ceves i ToC

Ekološki – BOŠ i BFPE

Donatori: GIZ i SDC

Fondacija Centar za demokratiju jedan je od partnera na projektu **Platforma Ciljevi održivog razvoja za sve** u okviru kojeg zajedno sa Fondacijom Ana i Vlade Divac radi na širenju znanja, uključivanju svih ključnih aktera, predlaganju prioriteta i politika za nekoliko važnih ciljeva

¹⁵ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12728/godisnja-konferencija-ekonomska-i-energetska-kriza-trziste-rada-i-dostojanstven-rad-u-srbiji-video-foto>

održivog razvoja: Cilj 1 – Svet bez siromaštva, 2 – Svet bez gladi, 3 – Dobro zdravlje, 4 – Kvalitetno obrazovanje, 5 – Rodna ravnopravnost.

Projekat Platforma Ciljevi održivog razvoja za sve je trogodišnji projekat pokrenut početkom 2020. Projektne aktivnosti se realizuju u okviru tri stuba – socijalni, ekonomski i zaštita životne sredine. Prvi, socijalni stub koordinira Fondacija Ana i Vlade Divac sa Fondacijom Centar za demokratiju, drugi stub pokriva CEVES, a treći stub koordinira Beogradska otvorena škola sa Beogradskom fondacijom za političku izuzetnost. Projekat podržavaju GiZ (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit) i Švajcarska agencija za međunarodni razvoj (SDC).

Glavne aktivnosti u 2022:

Javna debata „Doprinos Programa ekonomskih reformi u ostvarivanju Cilja održivog razvoja 5 - rodna ravnopravnost“

U okviru rada Tematske grupe „Postići rodnu ravnopravnost i osnažiti sve žene i devojčice“, 6. aprila 2022. godine održana je javna debata „Doprinos Programa ekonomskih reformi u ostvarivanju Cilja održivog razvoja 5 - rodna ravnopravnost“, na kojoj je predstavljena analiza „Rodna perspektiva u Programu ekonomskih reformi za period od 2022. do 2024. godine“, autorke **Sarite Bradaš**, istraživačice FCD, sa preporukama za izradu narednog Programa ekonomskih reformi (ERP).

Uvodne reči u debati dale su: **Sanja Mešanović** (zamenica direktora Republičkog sekretarijata za javne politike), **Marijana Pajvančić** (profesorka i aktivistkinja), **Nevena Petrušić** (profesorka i predsednica Ženskog istraživačkog centra Niš), **Čedanka Andrić** (predsednica sindikata Nezavisnost), **Aleksandra Vladislavljević** (konsultantkinja i ekspertkinja za rodno odgovorne politike i budžetiranje), **Lana Hadži-Niković** (CEVES, projektna koordinatorka za projekat Održivi razvoj za sve), **Nataša Vučković** (Fondacija Centar za demokratiju) i **Ivona Gvozdrenović** (Fondacija Ana i Vlade Divac). U diskusiji su učestvovala i **Gordana Čomić**, ministarka (Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog), **Ljiljana Lučić** (biv. državna sekretarka u Ministarstvu za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja), **Nada Lazić** (Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog), **Milica Glišić** (Udruženje građana „Atina“), i drugi.

U razgovoru je istaknuto da je javna debata jedan od načina da se sagleda kako je Program ekonomskih reformi integrisao princip urodnjavanja, odnosno u kojoj meri je integrisana rodna perspektiva u

strukturne reforme i da li je predviđen i pravilno odmeren uticaj strukturnih reformi na rodnu jednakost.

16

Javna debata „Koliko ušteda energije doprinosi Ciljevima održivog razvoja“

U okviru rada savetodavne Tematske grupe „Iskorenjivanje siromaštva“, 14. aprila 2022. godine održana je javna debata „Koliko ušteda energije doprinosi Ciljevima održivog razvoja“, na kojoj je predstavljena analiza „Energetsko siromaštvo“ autorke **prof. dr Ksenije Petovar**.

U diskusiji su učestvovali: **Siniša Trkulja** (Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture - Sektor za prostorno planiranje i urbanizam), **Lidija Radulović** (programska koordinatorka, Fondacija BFPE za odgovorno društvo), **Aleksandar Macura** (RES fondacija), **Bojan Ivković** (menadžer za energetiku grada Pirota), **Aleksandar Kovačević** (ekspert za energetiku), **prof. dr Ksenija Petovar** (Fondacija Centar za demokratiju), **Ivona Gvozdrenović** (Fondacija Ana i Vlade Divac), **Nataša Vučković** (Fondacija Centar za demokratiju), **Maja Petković** (Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture), **Nada Lazić** (Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog) i drugi.

Debata je inicirana sa namerom da se pitanje energetskog siromaštva u Srbiji približi javnosti kroz konstruktivan dijalog o energetskoj efikasnosti i borbi protiv energetskog siromaštva. U razgovoru je istaknuto da je štednja energije javni interes i da direktno doprinosi ostvarivanju Ciljeva održivog razvoja.

17

Javna debata „Dečije siromaštvo i Agenda 2030“

U okviru rada savetodavne Tematske grupe „Iskorenjivanje siromaštva“, 23. maja 2022. godine održana je javna debata „Dečije siromaštvo i Agenda 2030“, na kojoj je predstavljena analiza „Dečije siromaštvo i Agenda 2030“ autorke **doc. dr Marine Savković**, sa preporukama u cilju doprinosa naporima na iskorenjivanju dečijeg siromaštva.

Uvodne reči u diskusiji dale su: **Prof. dr Slavica Đukić Dejanović** (savetnica predsednice Vlade RS za održivi razvoj), **Biljana Mladenović** (UNICEF), **Jovana Božičković** (KOMS), **doc. dr Marina Savković** (Fondacija

¹⁶ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12576/javna-debata-doprinos-programa-ekonomskih-reformi-u-ostvarivanju-cilja-odrzivog-razvoja-5-rodna-ravnopravnost-642022>

¹⁷ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12579/javna-debata-koliko-usteda-energije-doprinosi-ciljevima-odrzivog-razvoja>

Centar za demokratiju), **dr Jelena Tanasijević** (SOS Dečija sela), **prof. dr Nevena Vučković-Šahović** (Član UN komiteta za prava deteta 2003-2009; Centar za prava deteta), **Nataša Vučković** (FCD).

U debati su učestvovali i: **Ivana Filipov** (kancelarija Poverenika za zaštitu ravnopravnosti), **Miroslav Ružica** (sociolog), **Osman Balić** (YUROM Centar), **Milena Bićanin** (Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija), **Ivana Božić** (Nacionalna služba za zapošljavanje), **Dragana Vugdelija** (Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, sektor za socijalnu zaštitu), **Vida Ognjenović** (književnica i rediteljka, osnivač FCD), **Ilija Radovanović** (Čovekoljublje, Fondacija SPC), **Koko Dženet** (Roma Center for Women and Children DAJE), **Sarita Bradaš** (FCD), **prof. dr Nada Dobrota**, kao i predstavnici Ministarstva za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog, Ministarstva omladine i sporta, kancelarije Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, Republičkog zavoda za statistiku, Crvenog krsta, SKGO, centara za socijalni rad, sindikata i organizacija civilnog društva.

U razgovoru je naglašeno da dečije siromaštvo pogađa najranjivije i ima ozbiljne dugoročne efekte na razvoj svakog društva. Jako je važno ulaganje u rani razvoj, a posebnu pažnju treba posvetiti deci iz osetljivih grupa. Između Ciljeva održivog razvoja postoji velika međuzavisnost, svaki od njih povezan je i sa dečijim siromaštvom. Javna debata treba da bude podstrek za širu raspravu o položaju dece i mladih u Srbiji i podsticaj za javne politike koje je neophodno preduzeti kako bi doprinele da deca žive u blagostanju, a ne u siromaštvu.¹⁸

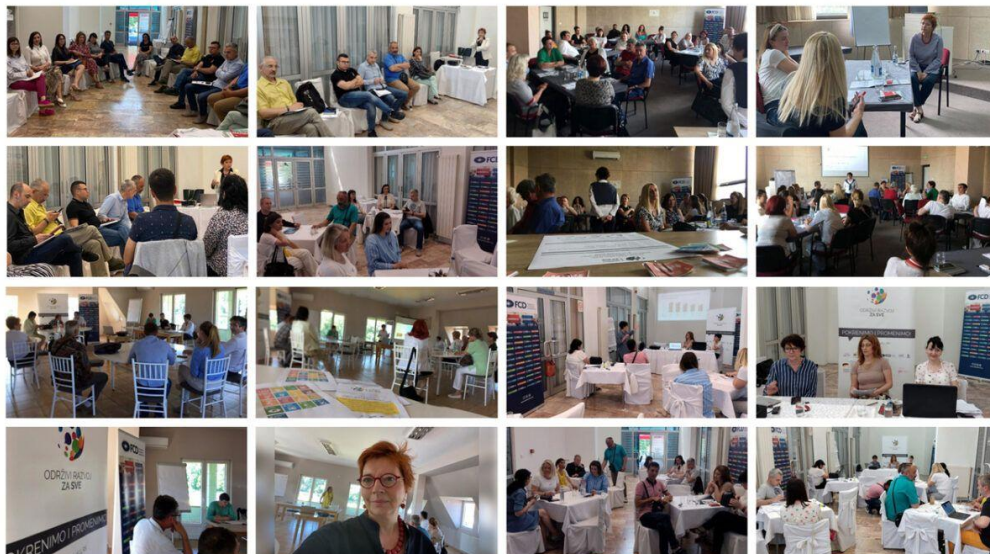
Treninzi „Ciljevi održivog razvoja na lokalnu“ u Zaječaru, Pirotu i Apatinu

Dvodnevni treninzi na temu „Ciljevi održivog razvoja na lokalnu“ organizovani su u **Zaječaru** (1. i 2. juna), **Pirotu** (9. i 10. juna) i **Apatinu** (15. i 16. juna 2022). U obuci su učestvovali predstavnici lokalne samouprave, NVO zajednice, obrazovnih institucija, sindikata, biznisa i medija, a edukaciju su realizovali eksperti iz Fondacije Centar za demokratiju i Republičkog sekretarijata za javne politike.

Trening je kreiran kako bi polaznici/e: razumeli Agendu 2030 u kontekstu EU integracija; stekli znanja o povezanosti javnih politika i ciljeva održivog razvoja; stekli znanja o procesu planiranja na nacionalnom i lokalnom nivou; primenili korake za lokalizaciju ciljeva održivog razvoja; stekli znanja o komunikaciji plana razvoja.¹⁹

¹⁸ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjai/12618/javna-debata-decije-siromastvo-i-agenda-2030>

¹⁹ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjai/12630/trening-u-zajecaru-ciljevi-odrzivog-razvoja-na-lokalu>

Javna debata „Siromaštvo starijih i Agenda 2030“

U okviru rada savetodavne Tematske grupe „Iskorenjivanje siromaštva“, 13. jula 2022. godine održana je javna debata „**Siromaštvo starijih i Agenda 2030**“, na kojoj je predstavljena analiza „**Siromaštvo starijih i Agenda 2030**“ autorke **Lidije Kuzmanov**.

U diskusiji su učestvovali: **Tatjana Prijić** (Poverenik za zaštitu ravnopravnosti, v.d. pomoćnica poverenice), **Borka Jeremić** (Šefica kancelarije Populacionog fonda Ujedinjenih nacija u Srbiji), ministarka **Gordana Čomić** (Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog), **Žarko Šunderić** (Centar za socijalnu politiku), **Nadežda Satarić** (Udruženje Amity), **Nataša Todorović** (Crveni krst Srbije), **Lidija Kuzmanov** (samostalna konsultantkinja), **Nataša Vučković** (Fondacija Centar za demokratiju), **Ivona Gvozdenović** (Fondacija Ana i Vlade Divac), **Irena Cerović** (UNDP Serbia), **Sarita Bradaš** (FCD), **Ljiljana Lučić** (biv. državna sekretarka u Ministarstvu za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja), i drugi.

U debati je istaknuto da uprkos tome što je u Srbiji ostvaren značajan napredak u smanjenju rizika od siromaštva i rizika od siromaštva ili socijalne isključenosti, populacija starijih od 65 godina jedina je starosna kategorija čije se siromaštvo povećalo poslednjih pet godina. U Srbiji u ovom trenutku ne postoji adekvatan strateški okvir usmeren na smanjenje siromaštva starijih. U zaključcima diskusije naglašena je potreba intergeneracijske solidarnosti i saradnje. Važno je raditi na senzibilizaciji i uključivanju mladih u razumevanje i rešavanje problema i potreba starijih i sagledati na koji način se inovativnim politikama i merama može doprineti da se smanje siromaštvo starijih i njihova socijalna isključenost.²⁰

²⁰ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12651/javna-debata-siromastvo-starijih-i-agenda-2030>

Sastanak tematskih grupa u okviru Socijalnog stuba Platforme „Održivi razvoj za sve“

Sastanak tematskih grupa „**Postići rodnu ravnopravnost i osnažiti sve žene i devojčice**“ i „**Iskorenjivanje siromaštva**“, osnovanih u okviru Socijalnog stuba projekta Platforma „Održivi razvoj za sve“ održan je 13. jula 2022. godine u Beogradu.

Sadržaj rada Tematskih grupa bio je usmeren na analiziranje, nadgledanje i izveštavanje o pravnim, strateškim i drugim relevantnim uslovima za implementaciju COR-a, za odnosnu tematsku oblast. Članovi Tematskih grupa su imali priliku da samostalno ili u timu učestvuju u izradi i prezentaciji analiza, preporuka, kao i na radionicama i javnim debatama na kojima je rad grupa bio predstavljen relevantnim akterima.²¹

Na poziv partnera na Platformi realizovane su sledeće aktivnosti:

1. **Okrugli sto** organizovan 2. juna 2022. u **Zaječaru** na temu „**Ciljevi održivog razvoja na lokalnom nivou-doprinos rodne ravnopravnosti održivom razvoju**“ – **Sarita Bradaš** je predstavila nalaze analize o urođnjavanju lokalnih politika u Zaječaru, a na poziv Fondacije Divac.
2. **Okrugli sto** organizovan 15. juna 2022. u **Apatinu** na temu „**Ciljevi održivog razvoja na lokalnom nivou-doprinos rodne ravnopravnosti održivom razvoju**“ – **Sarita Bradaš** je predstavila nalaze analize o urođnjavanju lokalnih politika u Apatinu, a na poziv Fondacije Divac.

²¹ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12720/odrzan-sastanak-tematskih-grupa-u-okviru-socijalnog-stuba-platforme-odrzivi-razvoj-za-sve>

3. **Webinar SDG 5:** Urodnjavanje politika lokalnog razvoja u kontekstu Agende 2030. (1. jul 2022) - **Sarita Bradaš** je dizajnirala i realizovala deo obuke „**Urodnjavanje lokalnih planova razvoja**“, a na poziv Fondacije Divac.

4. **Zagovarački sastanak** održan 6. jula 2022. u Narodnoj skupštini Srbije. **Sarita Bradaš** je predstavila nalaze Monitoring izveštaja za dva razvojna prioriteta „Zdrav život i zdravstvena zaštita dostupni svima“ i „Dostojanstvo za sve građanke i građane Srbije“, a na poziv Beogradske otvorene škole.

Analize i publikacije:

- ✚ Analiza „**Rodna perspektiva u Programu ekonomskih reformi za period od 2022. do 2024. godine**“ autorke **Sarite Bradaš** ²²
- ✚ Analiza „**Energetsko siromaštvo**“ autorke **prof. dr Ksenije Petovar** ²³
- ✚ Analiza „**Dečije siromaštvo i Agenda 2030**“ autorke **doc. dr Marine Savković** ²⁴
- ✚ Analiza „**Siromaštvo starijih u Srbiji i Agenda 2030**“ autorke **Lidije Kuzmanov** ²⁵
- ✚ Publikacija „**Urodnjavanje Plana razvoja opštine Apatin**“ autorke **Sarite Bradaš** ²⁶
- ✚ Publikacija „**Urodnjavanje Plana razvoja grada Zajedara**“ autorke **Sarite Bradaš** ²⁷

Preporuke sa završne konferencije Platforme „Održivi razvoj za sve“

Završna konferencija tekuće faze Platforme „Održivi razvoj za sve“ održana je 8. juna 2022. godine u Beogradu pod nazivom „**AGENDA 2030 - Zajedno ka održivoj budućnosti**“.

#Agenda2030 #SDGs4All #SDC & #GIZ @SDGs4all @FondacijaDivac @CentarOnline @Natasa_Vucko

Na konferenciji su predstavljeni rezultati tekuće faze Platforme za opštedruštveni dijalog „Održivi razvoj za sve“. Platforma je uspostavila široku diskusiju među najznačajnijim nedržavnim akterima u Srbiji,

²² <http://www.centaronline.org/sr/publikacija/1879/rodna-perspektiva-u-programu-ekonomskih-reformi-za-period-od-2022-do-2024-godine>

²³ <http://www.centaronline.org/sr/publikacija/1880/energetsko-siromastvo>

²⁴ <http://www.centaronline.org/sr/publikacija/1883/decije-siromastvo-i-agenda-2030>

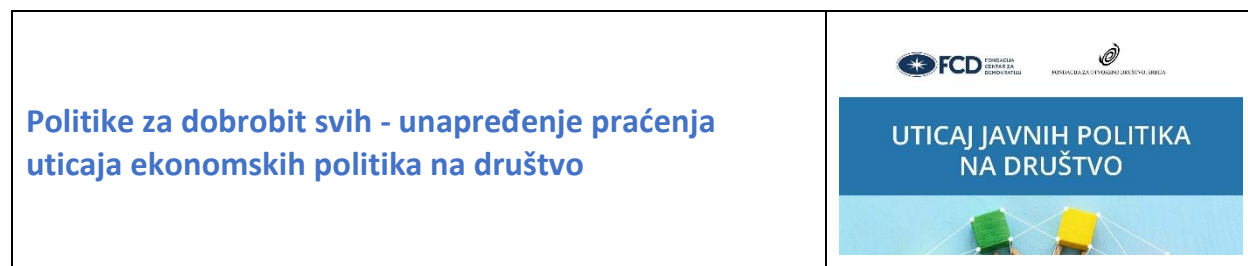
²⁵ <http://www.centaronline.org/sr/publikacija/1886/siromastvo-starijih-u-srbiji-i-agenda-2030>

²⁶ <http://www.centaronline.org/sr/publikacija/1889/urodnjavanje-plana-razvoja-opstine-apatin>

²⁷ <http://www.centaronline.org/sr/publikacija/1890/urodnjavanje-plana-razvoja-grada-zajedara>

uključujući civilno društvo, korporativni sektor, akademsku zajednicu, profesionalna udruženja, medije i građane, o usklađivanju razvojnih prioriteta Srbije sa ciljevima sadržanim u Agendi za održivi razvoj do 2030. godine. Učesnici konferencije su se saglasili da se u daljem radu na realizaciji Agende 2030 u Republici Srbiji relevantnim akterima upute:

Preporuke sa završne konferencije Platforme „Održivi razvoj za sve“ Agenda 2030 – Zajedno ka održivoj budućnosti²⁸

„Politike za dobrobit svih - unapređenje praćenja uticaja ekonomskih politika na društvo“ je projekat koji Fondacija Centar za demokratiju u 2021. i 2022. godini realizuje uz podršku Fondacije za otvoreno društvo. Glavni cilj projekta je doprinos smanjenju nejednakosti i siromaštva, zaštiti socijalnih prava, kao i ublažavanje negativnih socijalnih efekata Covid-19 krize, kroz zastupanje pravednijih socio-ekonomskih politika i stvaranje podsticajnog okruženja za uključivanje građana u dijalog o javnim politikama. Projekat predstavlja treću fazu projekta „Reforme za dobrobit svih: Učešćem građana ka boljim javnim politikama i održivom socio-ekonomskom razvoju“, započetog 2019. godine, u kojem je razvijena metodologija za procenu uticaja javnih politika na društvo i objavljen *Vodič za analizu socijalnog uticaja javnih politika*.

Glavne aktivnosti u 2022. godini:

Debata „Strategija obrazovanja i celoživotno učenje“

Debata na temu „Strategija obrazovanja i celoživotno učenje“ održana je 10. marta 2022. godine, sa 70 učesnika uživo i online. U diskusiji su učestvovali: **Ivan Ivić** (profesor Univerziteta), **Vladica Cvetković** (akademik, profesor Univerziteta), **Goran Aleksić** (Unija poslodavaca Srbije), **Svetlana Uskoković Bogosavljević** (Nacionalna služba za zapošljavanje), **Sarita Bradaš** (Fondacija Centar za demokratiju). Razgovor je moderirala **Nataša Vučković**, generalna sekretarka FCD.²⁹

²⁸ <http://www.centaronline.org/sr/publikacija/1887/preporuke-sa-zavrsne-konferencije-platforme-odrzivi-razvoj-za-sve>

²⁹ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12557/debata-strategija-obrazovanja-i-celozivotno-ucenje>

Trening „Analiza uticaja na društvo - instrumenti, metode i tehnike“

Radionica pod nazivom „Analiza uticaja na društvo - instrumenti, metode i tehnike“ održana je 15. aprila 2022. godine, u okviru mentoring programa za organizacije civilnog društva. Trening na kojem su učestvovali predstavnici Akademске inicijative „Forum 10“ (Novi Pazar), Lige Roma (Niš) i Zrenjaninskog socijalnog foruma (Zrenjanin) vodila je istraživačica FCD **Sarita Bradaš**.³⁰

Debata u Velikom Gradištu: „Šta nosi reka Pek?“

Debata na temu „Šta nosi reka Pek?“ održana je 14. oktobra 2022. godine u Velikom Gradištu, sa 15 učesnika/ca. U diskusiji su učestvovali/le: **Iskra Krstić**, Organizacija za političku ekologiju Polekol / Pravo na vodu; **Ljubinka Blažević**, Ekološko društvo PINKUM; **Miroslav Petrović**, Udruženje Velikogradištanska gitarijada; **Aleksandar Stefanović**, aktivista; **Bogdan Milić**, Lokalna akciona grupa; **Nataša Vučković**, Fondacija Centar za demokratiju, i drugi.³¹

³⁰ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12583/trening-analiza-uticaja-na-drustvo-instrumenti-metode-i-tehnike>

³¹ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12709/debata-u-velikom-gradistu-sta-nosi-reka-pek>

Debata u Nišu: „Dostupnost socijalnih usluga u lokalnoj zajednici“

Debata na temu „Dostupnost socijalnih usluga u lokalnoj zajednici“ održana je 25. novembra 2022. godine u Nišu, sa 48 učesnika skupa. U diskusiji su učestvovali/le: **Dragana Rodić**, Uklonimo barijere; **Osman Balić**, Liga Roma u Srbiji; **Miodrag Stanković**, gradski odbornik Koalicije „Niš moj grad“; **Nataša Vučković**, Fondacija Centar za demokratiju, i drugi.³²

Završni događaj projekta - okrugli sto i konsultativna radionica

Završni događaj projekta - okrugli sto „Merenje uticaja javnih politika na društvo i zagovaranje“ i konsultativna radionica na kojoj će biti predstavljena publikacija „Metodološki okvir za merenje uticaja ekonomskih javnih politika na društvo“ autorke Marine Savković zakazani su za ponedjeljak, 5. decembar 2022. godine. Na okruglom stolu, svoje analize predstaviće organizacije civilnog društva koje su učestvovala u programu mentoringa: Zrenjaninski socijalni forum iz Zrenjanina sa projektom *Strategija razvoja komunalnih delatnosti u Gradu Zrenjaninu*; Akademska inicijativa Forum 10 iz Novog Pazara sa projektom *Mladi u fokusu - analiza efekata politike zapošljavanja u Novom Pazaru*; YUROM Centar iz Niša sa projektom *Monitoring planiranja i sprovođenja lokalne politike prema Romima u gradu Nišu*.

³² <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12731/debata-u-nisu-dostupnost-socijalnih-usluga-u-lokalnoj-zajednici-25112022>

DIJALOG U CENTRU – SOCIJALNI FORUM

Javni dijalog - u saradnji sa Fondacijom Friedrich Ebert tokom 2022. godine održano je četiri debate na aktuelne teme:

Debata „Zeleni poslovi u Srbiji“

Debata na temu „**Zeleni poslovi u Srbiji**“ održana je 20. aprila 2022. godine, uz više od 40 učesnika uživo i online. U diskusiji su učestvovali: **Jovan Protić**, Međunarodna organizacija rada; **Aleksandra Lakić**, Zajedničko; **Nataša Đereg**, CEKOR; **Melanija Lojpur**, Savez samostalnih sindikata Srbije; **Nebojša Atanacković**, Unija poslodavaca Srbije; i drugi. Razgovor je moderirala: Petrica Đaković, novinarka.

U razgovoru je istaknuto da zeleni poslovi, prema međunarodnoj definiciji, moraju da doprinose ili očuvanju ili unapređenju zaštite životne sredine, i istovremeno da imaju radno-pravnu komponentu, odnosno da budu element dostojanstvenog rada - da budu prijavljeni, sa plaćenim socijalnim davanjima i doprinosima, i bezbedni. Čovek, a ne kapital treba da stoji u centru ove teme. Naglašeno je da zeleni poslovi moraju da budu dostojanstveni poslovi koji omogućavaju jednak pristup pravima za sve, dostojanstvene zarade i adekvatno, primereno radno vreme.³³

Debata „Veštačka inteligencija i svet rada u Srbiji“

Debata na temu „**Veštačka inteligencija i svet rada u Srbiji**“ održana je 23. juna 2022. godine, sa 60 učesnika uživo i online. Uvodne reči u debati dali su: **Ljubica Ilić Vojnović**, Sektor za tehnološki razvoj, transfer tehnologija i inovacioni sistem Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja; **Vladimir Lalošević**, Unija poslodavaca Srbije, predsednik Unije poslodavaca Vojvodine; **Branka Anđelković**, Centar za istraživanje javnih politika; **Darko Božičić**, asistent na Pravnom fakultetu u Novom Sadu; **Tijana Nikolić**,

³³ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12584/debata-zeleni-poslovi-u-srbiji-video-foto>

specijalistkinja za veštačku inteligenciju u konsultantskoj kompaniji Sogeti u Holandiji; i drugi. Razgovor je moderirala Petrica Đaković, novinarka.

U diskusiji je ocenjeno da veštačka inteligencija ima potencijal da transformiše celo društvo i način kako posmatramo stvari. Budući da čovek ima ograničene resurse, veštačka inteligencija može da doprinese napretku društva, rada i radne sredine. Istovremeno, sindikat strahuje da će pojačanje upotrebe veštačke inteligencije dovesti do smanjenja potrebe za ljudskom radnom snagom. Takođe važna pitanja koja nameće ubrzani razvoj i primena veštačke inteligencije su iz oblasti bezbednosti i etike, naročito imajući u vidu važnost zaštite ličnih podataka građana. Važno je da se veštačka inteligencija koristi za dobrobit čovečanstva, potrebno je održati ljudsku autonomiju i držati čoveka u centru.³⁴

Debata „Energetska kriza i položaj siromašnih u Srbiji“

Debata na temu „Energetska kriza i položaj siromašnih u Srbiji“ održana je 21. septembra 2022. godine, sa 70 učesnika uživo i online. U diskusiji su učestvovali: **Zoran Ilić**, Ministarstvo rudarstva i energetike; **Zoran Ristić**, UGS Nezavisnost; **Danilo Ćurčić**, A11 - Inicijativa za ekonomska i socijalna prava; **Ksenija Petovar**, profesorka Arhitektonskog i Geografskog fakulteta u penziji; **Goran Radosavljević**, FEFA Institut; **Iva Đinđić-Ćosić**, Udruženje za pravo energetike Srbije; **Kirsten Schönefeld**, direktorka kancelarije Fondacije Friedrich Ebert u Beogradu; **Nataša Vučković**, Fondacija Centar za demokratiju; i drugi. Razgovor je moderirao Miloš Obradović, novinar.

U razgovoru je istaknuto da energetska kriza dodatno nepovoljno utiče na siromaštvo najugroženijih. Oni koji su u riziku od siromaštva, čak i ako uspeju da iz njega izađu, to je vrlo nestabilna situacija i lako mogu biti vraćeni u siromaštvo. Cene energenata koje plaća najveći broj naših građana, cene ogreva su drastično povećane, postavlja se pitanje kako će to oni koji su najugroženiji platiti. Energetska kriza nas upućuje na to da razmatramo na koji način pomoći tim ljudima, vlada mora da reaguje i pomogne najugroženijim građanima da ne bi bili žrtve dubokog energetskeg siromaštva naredne zime. Dakle, socijalne politike moramo da prilagodimo novoj situaciji. Potreban je sistemski odgovor na probleme siromaštva u Srbiji.³⁵

³⁴ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12642/debata-vestacka-inteligencija-i-svet-rada-u-srbiji>

³⁵ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12677/debata-energetska-kriza-i-polozej-siromasnih-u-srbiji-foto-video>

Debata „Građanski aktivizam kao poslednja linija odbrane demokratije“

Debata na temu „**Građanski aktivizam kao poslednja linija odbrane demokratije**“ održana je 8. novembra 2022. godine, uz gotovo 80 učesnika uživo i online. U diskusiji su učestvovali: **Predrag Voštinić**, Lokalni front; **Aida Ćorović**, istoričarka umetnosti i građanska aktivistkinja; **Slobodan Georgiev**, Direktor vesti TV Nova S; **Dragoslava Barzut**, Građanske inicijative; **Aleksandra Galonja**, građanska aktivistkinja; **Nataša Vučković**, Fondacija Centar za demokratiju; i drugi. Razgovor je moderirala novinarka Antonela Riha.

U razgovoru je istaknuto da u Srbiji postoji rastuće nepoverenje u državne institucije, koje ide u paru sa krizom opozicije. Kod nas nije dozvoljeno profesionalno novinarstvo, opozicija, građanski aktivizam, nemamo državu, imamo pseudodržavu, nemamo više ni društvo, imamo samo rudimente udruživanja ljudi. Građani su suvereni nosioci prava da utiču na zajednicu u kojoj žive. Za građanski aktivizam je ključna borba za prava. Aktivizam nije ni antipolitički, ni antistranački, on je građanski i pripada svakome ko ovde živi. U sveopštoj eroziji vladavine prava, važno je verovati u „malog čoveka“ koji želi nešto da promeni u svojoj lokalnoj zajednici. Bez građanskog aktivizma neće biti promene ni boljitka, u građanima je ključ.³⁶

³⁶ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12723/debata-gradjanski-aktivizam-kao-poslednja-linija-odbrane-demokratije-foto-video>

„Jačanje socijalne zaštite u Srbiji kroz uvođenje elemenata za reagovanje na krizu/krizne situacije“

Fondacija Centar za demokratiju u saradnji sa **Populacionim fondom Ujedinjenih nacija (UNFPA)** putem 12 fokus grupa sa pripadnicima posebno osetljivih kategorija građana u Nišu, Leskovcu, Požegi, Užicu, Zaječaru, Knjaževcu sprovela je aktivnosti u okviru zajedničkog programa Ujedinjenih nacija **„Jačanje socijalne zaštite u Srbiji kroz uvođenje elemenata za reagovanje na krizu/krizne situacije“**. Projekat podržava Joint SDG Fund.

Pripremljeni su dokumenti **„Izveštaj o realizaciji fokus grupa“** autorke **Sarite Bradaš** i analiza **„Projekcija siromaštva starijih“** autorke **Lidije Kuzmanov**.

Koordinacija Radne grupe za poglavlja 2 i 19 pri NKEU

U okviru Nacionalnog konventa o EU tokom 2022. realizovane su sledeće aktivnosti:

Važno je da se na „Konferenciji o budućnosti Evrope“ čuju glasovi građana Zapadnog Balkana

Generalna sekretarka Fondacije Centar za demokratiju i koordinatorka Radne grupe Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji (NKEU) za pregovaračka poglavlja 2 (Slobodno kretanje radnika) i 19 (Socijalna politika i zapošljavanje) **Nataša Vučković** učestvovala je 23. marta 2022. godine na konferenciji **„Cirkularna ekonomija, zapošljavanje i digitalizacija u svetlu Konferencije o budućnosti Evrope“**.³⁷

Sednica Radne grupe za pregovaračka poglavlja 2 (Slobodno kretanje radnika) i 19 (Socijalna politika i zapošljavanje)

Sednica **Radne grupe Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji (NKEU) za pregovaračka poglavlja 2 (Slobodno kretanje radnika) i 19 (Socijalna politika i zapošljavanje)** održana je 12. aprila 2022. godine u online formatu. Teme diskusije bili su prilozi Radne grupe za Knjigu preporuka Nacionalnog konventa o

³⁷ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12573/vazno-je-da-se-na-konferenciji-o-buducnosti-evrope-cuju-glasovi-gradjana-zapadnog-balkana>

EU, kao i doprinos radne grupe za godišnji izveštaj Evropske komisije o Srbiji. U razgovoru je razmotren i Akcioni plan rada Radne grupe NKEU za poglavlja 2 i 19 za 2022. godinu.³⁸

Sednica Međusektorske radne grupe NKEU za regionalnu saradnju

Sednica **Međusektorske radne grupe Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji za regionalnu saradnju** održana je 7. juna 2022. godine u online formatu. Na sastanku, koji je održan na predlog Koordinatora Radne grupe **Nataše Vučković** (FCD), učestvovali su: **Sonja Licht** (Fondacija BFPE za odgovorno društvo), **Nataša Dragojlović** (Nacionalni konvent o EU), **Jelica Minić** (Evropski pokret u Srbiji), **Aleksandra Jerkov** (Akademija za regionalni razvoj - ADD), **Miloš Đajić** (Centar modernih veština - CMV), **Izabela Kisić** (Helsinški odbor za ljudska prava), **dr Goran Vasić**, **Goran Svilanović**, **Petar Jovanović**, **Marko Kovačević** (FPN).³⁹

Knjiga preporuka Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji 2021.

³⁸ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12580/sednica-radne-grupe-nacionalnog-konventa-o-evropskoj-uniji>

³⁹ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12653/sednica-medjusektorske-radne-grupe-nkeu-za-regionalnu-saradnju>

U oktobru 2022. objavljena je godišnja „Knjiga preporuka Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji 2021“ koja sadrži prikaz i status poglavlja, presek stanja i glavne ocene, evaluaciju dosadašnjih preporuka NKEU, kao i preporuke za 2022. godinu.⁴⁰

U okviru Knjige preporuka, Fondacija Centar za demokratiju izradila je preporuke Radne grupe za poglavlja 2 (Sloboda kretanja radnika) i 19 (Socijalna politika i zapošljavanje).

Nacionalni konvent o EU pozdravlja pozitivne pomake u regionalnoj saradnji

Nacionalni konvent o Evropskoj uniji pozdravio je 17. novembra 2022. **pozitivne pomake u regionalnoj saradnji** poslednjih meseci, kao što je i skup „Mogućnosti ulaganja u obnovljive izvore energije na Zapadnom Balkanu“ na kojem se razgovara o regionalnoj saradnji u oblasti energetike.

Međusektorska radna grupa NKEU za regionalnu saradnju razmotrila je rezultate obnovljenog Berlinskog procesa čiji je samit održan početkom novembra, kao i rezultate drugih regionalnih inicijativa i organizacija, pre svega napredak u realizaciji Zajedničkog regionalnog tržišta i sporazumi zaključeni u okviru inicijative Otvoreni Balkan. Očekujemo da će se kroz Berlinski proces i druge regionalne inicijative podstaći nastavak reformi u oblasti demokratizacije, vladavine prava i pravedne energetske tranzicije, kao i rešavanje preostalih otvorenih pitanja.

Nacionalni konvent će podsticati još snažniju ulogu civilnog društva u unapređenju saradnje u regionu.⁴¹

⁴⁰ <http://www.centaronline.org/sr/publikacija/1896/knjiga-preporuka-nacionalnog-konventa-o-evropskoj-uniji-2021>

⁴¹ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12727/nacionalni-konvent-o-eu-pozdravlja-pozitivne-pomake-u-regionalnoj-saradnji>

Zaustaviti fragmentaciju radnog zakonodavstva

Radna grupa Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji za poglavlja 2 – Sloboda kretanja radnika i 19 – Socijalna politika i politika zapošljavanja, na redovnoj sednici održanoj 30. novembra 2022. godine donela je zaključke u kojima se, između ostalog, navodi:

Radna grupa traži od Vlade Republike Srbije i Narodne skupštine Republike Srbije da se zaustavi fragmentacija radnog zakonodavstva i da Vlada što pre otpočne rad na pripremi novog Zakona o radu. Potrebno je da se zaustavi primena Zakona o socijalnoj karti zbog loših rezultata na samom početku primene jer se mnogim socijalno ugroženim građanima ukida pravo na novčanu socijalnu pomoć i sprovodi dehumanizacija socijalne zaštite.⁴²

Plenarna sednica Nacionalnog konventa o EU

Plenarna sednica Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji (NKEU) održana je 21. decembra 2022. godine u Narodnoj skupštini Republike Srbije. Generalna sekretarka FCD i koordinatorka Radne grupe NKEU za pregovaračka poglavlja 2 (Sloboda kretanja radnika) i 19 (Socijalna politika i zapošljavanje) i Međusektorske radne grupe NKEU za regionalnu saradnju **Nataša Vučković** ukazala je tokom diskusije da crveni alarm za sve nas predstavlja ogromno smanjenje podrške kod građana Srbije za proces evropskih integracija, a podrška građana je jako važna, i uputila pitanje predsednici Vlade Srbije i ministarki za evropske integracije da li je Vlada razmatrala posledice i da li može da obezbedi ujednačen pristup članova Vlade u komunikaciji o vrednostima i reformama koje treba da nas odvedu do Evropske unije.⁴³

⁴² <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12732/zaustaviti-fragmentaciju-radnog-zakonodavstva-i-primenu-zakona-o-socijalnim-kartama>

⁴³ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12746/vuckovic-podrska-gradjana-eu-integracijama-jako-vazna>

SMELT – Skilling Marginalized people to Enter Labour Market

U 2022. nastavljena je implementacija dvogodišnjeg Erasmus+ projekta **SMELT – Skilling Marginalized people to Enter Labour Market** (Osposobljavanje marginalizovanih ljudi za ulazak na tržište rada).

Projekat za cilj ima unapređenje položaja osetljivih grupa, posebno beskućnika i migranata, kao i njihovo osposobljavanje za ulazak na tržište rada. Projekat se sprovodi u saradnji 8 partnera. Projekat finansira Evropska unija kroz Erasmus+ program.

U okviru projekta pripremljeni su i objavljeni višezječni priručnici (Easy Handbook) „**Kako pronaći posao?**“ i **Jednostavni priručnik za podršku stručnim radnicima u radu sa marginalizovanim grupama.**⁴⁴

Transnacionalni sastanak partnera na SMELT projektu

Predstavnici/ce partnerskih organizacija koje učestvuju u realizaciji Erasmus+ projekta SMELT održali su 17. i 18. oktobra 2022. godine u Hihonu (Španija) transnacionalni sastanak.

Na skupu, na kojem su učestvovala i predstavnice Fondacije Centar za demokratiju **Dajana Ostojić** i **Andrea Trajković**, predstavljeni su dosadašnji rezultati i aktivnosti sprovedene od strane partnera na ovom projektu. Takođe je prezentovan plan budućih aktivnosti koje će biti realizovane do kraja tekuće godine, a dogovoreno je da sledeći transnacionalni sastanak partnera, ujedno i završni, bude održan 16. i 17. januara 2023. godine u Skiu (Italija).⁴⁵

⁴⁴ <https://sites.google.com/aldaintranet.org/smelt/easy-handbook/serbian-easy-handbook>

⁴⁵ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12719/odrzan-transnacionalni-sastanak-partnera-na-smelt-projektu>

Učešće na konferencijama, javnim diskusijama, skupovima:

- Nataša Vučković učestvovala na regionalnoj konferenciji Podgorički plenum „Quo vadis Balkan?“ (11.2.2022) ⁴⁶
- Nataša Vučković učestvovala u Trstu (Italija) na sastanku Upravnog odbora ALDA (4-6.3.2022) ⁴⁷
- Nataša Vučković učestvovala na Kopaonik biznis forumu (7.3.2022) ⁴⁸
- Dragoljub Mićunović učestvovao na Konferenciji „Uloga Praxis filozofije u kreiranju alternativa u prošlosti i savremenosti“ (9.3.2022) ⁴⁹
- Nataša Vučković učestvovala na konferenciji „Cirkularna ekonomija, zapošljavanje i digitalizacija u svetlu Konferencije o budućnosti Evrope“ (23.3.2022) ⁵⁰
- Nataša Vučković učestvovala na VII Delfi ekonomskom forumu koji je održan pod nazivom „New Realities“ (6-9.4.2022) ⁵¹
- Nataša Vučković učestvovala u Strazburu (Francuska) na sastanku UO i redovnoj godišnjoj Generalnoj skupštini ALDA (5-6.5.2022) ⁵²
- Potpisivanje Deklaracije o plati za život (18 OCD i 3 sindikata), učestvovala Nataša Vučković i Sarita Bradaš (28.6.2022) ⁵³
- Nataša Vučković učestvovala na regionalnoj konferenciji Novosadski plenum „Quo Vadis Balkan?“ (15.7.2022) ⁵⁴
- Pismo potpisnica Deklaracije o plati za život predstavnicima Vlade i poslodavaca povodom pregovora o minimalnoj ceni rada (24.8.2022) ⁵⁵
- Nataša Vučković učestvovala na konferenciji „Oporavak, novi početak, prilagođavanje 2022“, održanoj u okviru platforme „Think Tank Korčulanske škole“ (26.8.2022) ⁵⁶
- Sarita Bradaš učestvovala u obraćanju javnosti organizacija potpisnica Deklaracije o plati za život povodom sednice Socijalno-ekonomskog saveta (12.9.2022) ⁵⁷

---

⁴⁶ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12545/natasa-vuckovic-na-podgorickom-plenumu-sta-je-politicki-projekat-socijaldemokratije-danas-foto-video>

⁴⁷ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12572/alda-posvecenost-demokratiji-miru-i-evropskoj-perspektivi-zapadnog-balkana>

⁴⁸ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12553/vuckovic-iskrenost-srbije-na-putu-ka-eu-mora-bit-potvrdjena-i-sada-i-ubuduce-video>

⁴⁹ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12556/dragoljub-micunovic-na-konferenciji-uloga-praxis-filozofije-u-kreiranju-alternativa-u-proslosti-i-savremenosti>

⁵⁰ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12573/vazno-je-da-se-na-konferenciji-o-buducnosti-evrope-cuju-glasovi-gradjana-zapadnog-balkana>

⁵¹ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12607/natasa-vuckovic-na-vii-delfi-ekonomskom-forumu-video>

⁵² <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12611/natasa-vuckovic-na-generalnoj-skupstini-alda-u-strazburu>

⁵³ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12650/potpisana-deklaracija-o-plati-za-zivot>

⁵⁴ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12654/vazno-je-da-se-prepozna-i-podrzy-potreba-za-unapredjenjem-regionalne-saradnje>

⁵⁵ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12670/pismo-predstavnicima-vlade-i-poslodavaca-povodom-pregovora-o-minimalnoj-ceni-rada>

⁵⁶ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12673/o-eu-integracijama-regionalnoj-saradnji-i-borbi-protiv-zarobljene-drzave>

⁵⁷ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12681/organizacije-potpisnice-deklaracije-o-plati-za-zivot-minimalnu-zaradu-povecati-odmah>

- Nataša Vučković učestvovala na predavljanju „Instrumenta za uključivanje principa da niko ne bude izostavljen u zakonska i strateška dokumenta Republike Srbije“ (22.9.2022)⁵⁸
- Nataša Vučković učestvovala na konferenciji Platforme organizacija za saradnju sa mehanizmima Ujedinjenih nacija za ljudska prava pod nazivom „Univerzalni periodični pregled (UPR): diskusija o ispunjenosti preporuka upućenih Srbiji posle Trećeg ciklusa“ (4.11.2022)⁵⁹
- Nataša Vučković učestvovala na godišnjoj konferenciji Poverenice za zaštitu ravnopravnosti „Pogled u budućnost“, održanoj povodom obeležavanja Međunarodnog dana tolerancije (16.11.2022)⁶⁰
- Nataša Vučković učestvovala na sastanku Programskog saveta Nacionalnog konventa o EU sa ministarkom za evropske integracije Tanjom Miščević (18.11.2022)⁶¹
- Nataša Vučković učestvovala na Evropskom forumu za demokratiju i solidarnost u Skoplju (Makedonija), u organizaciji FMS Foundation i FEPS (3.12.2022)⁶²
- Nataša Vučković učestvovala na skupu povodom Međunarodnog dana ljudskih prava održanom u Novom Sadu, u organizaciji Saveza samostalnih sindikata Vojvodine (9.12.2022)⁶³
- Nataša Vučković, Dajana Ostojčić i Milena Mićović Trajković učestvovala na obeležavanju Međunarodnog dana ljudskih prava, skup u Narodnoj skupštini „Da niko ne bude izostavljen – u susret obeležavanju 75 godina Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima“, u organizaciji Ministarstva za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog u saradnji sa Timom Ujedinjenih nacija u Srbiji i Misijom OEBS u Srbiji. (10.12.2022)⁶⁴
- Sarita Bradaš, Nataša Vučković i Dajana Ostojčić učestvovala na predavljanju nalaza istraživanja sa najugroženijim grupama stanovništva u okviru projekta UNFPA „Jačanje socijalne zaštite u Srbiji kroz uvođenje elemenata za reagovanje na krizu/krizne situacije“ (12.12.2022)⁶⁵
- Nataša Vučković učestvovala na „Predavljanju Smernica za podršku EU civilnom društvu u regionu proširenja za period 2021-2027. godine“, u organizaciji Ministarstva za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog, u saradnji sa EU projektom Tehničke pomoći organizacijama civilnog društva na Zapadnom Balkanu i Turskoj (EU TACSO 3) (14.12.2022)⁶⁶
- Nataša Vučković učestvovala na panel diskusiji „Uticaj energetske krize na siromaštvo“, održanoj u organizaciji Mreže za demokratski dijalog i FEFA fakulteta (17.12.2022)
- Dajana Ostojčić učestvovala u društvenom dijalogu „Uloga kompanija u zaštiti i promociji ljudskih prava i socijalnoj inkluziji Republici Srbiji“ u organizaciji UNFPA Serbia i Ministarstva za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog (23.12.2022)⁶⁷

⁵⁸ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12692/vazna-primena-principa-da-niko-ne-bude-izostavljen-agende-2030-u-praksi>

⁵⁹ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12722/konferencija-platforme-organizacija-za-saradnju-sa-mehanizmima-ujedinjenih-nacija>

⁶⁰ https://twitter.com/Natasa_Vucko/status/1592820207059611648

⁶¹ https://twitter.com/Natasa_Vucko/status/1593538289411264513

⁶² https://twitter.com/Natasa_Vucko/status/1598972722020724736

⁶³ <https://twitter.com/CentarOnline/status/1601216406086819840>

⁶⁴ https://twitter.com/Natasa_Vucko/status/1601557055126798338

⁶⁵ <https://twitter.com/CentarOnline/status/1602239424988942337>

⁶⁶ https://twitter.com/Natasa_Vucko/status/1602942420521549824

⁶⁷ <https://twitter.com/DajanaaOstojic/status/1606243483148115968>

Saopštenja za medije, TV gostovanja, intervjui, autorski tekstovi u 2022. godini:

- „Referendum - ZA, PROTIV ili bojkot?“, Autorski tekst Nataše Vučković za „Novi magazin“ (14.1.2022) ⁶⁸
- Gostovanje na TV N1, Nataša Vučković u emisiji o referendumu (16.1.2022) ⁶⁹
- Saopštenje povodom Međunarodnog dana obrazovanja (24.1.2022) ⁷⁰
- Gostovanje na TV Nova S, Nataša Vučković u emisiji „Među nama“ (28.1.2022) ⁷¹
- Kako Srbija (treba da) meri napredak ka ostvarivanju ciljeva održivog razvoja?, Autorski tekst Sarite Bradaš za MONS (31.1.2022) ⁷²
- Sve više siromašnih u Srbiji, a sve manja izdvajanja za socijalnu pomoć, Intervju Sarite Bradaš za Biznis.rs (7.2.2022) ⁷³
- Saopštenje povodom Svetskog dana socijalne pravde (20.2.2022) ⁷⁴
- Saopštenje Mreže nevladinih organizacija – demokratija, razvoj, bezbednost (4.3.2022) ⁷⁵
- Saopštenje povodom Međunarodnog dana žena (8.3.2022) ⁷⁶
- Nova realnost i izborna kampanja u Srbiji, Autorski tekst Nataše Vučković za FES Publikaciju (14.3.2022) ⁷⁷
- Saopštenje Mreže NVO: Slobodno učešće građana u izbornom procesu ključno za demokratiju (31.3.2022) ⁷⁸
- Saopštenje povodom Svetskog dana bezbednosti i zdravlja na radu (28.4.2022) ⁷⁹
- Saopštenje povodom Međunarodnog praznika rada (1.5.2022) ⁸⁰
- Saopštenje Mreže organizacija „Srbija na Zapadu“ povodom Dana Evrope (9.5.2022) ⁸¹
- Vreme iskušenja i za vlast i za opoziciju, Autorski tekst Nataše Vučković za Novi magazin (11.5.2022) ⁸²
- Gostovanje na TV Nova S, Nataša Vučković u emisiji „Među nama“ (12.5.2022) ⁸³
- Ima li demokratije bez Evropske unije?, Autorski tekst Nataše Vučković za „Danas“ (5.6.2022) ⁸⁴

⁶⁸ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12525/referendum-za-protiv-ili-bojkot>

⁶⁹ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12527/natasa-vuckovic-u-emisiji-tv-n1-o-referendumu-video>

⁷⁰ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12540/saopstenje-fcd-povodom-medjunarodnog-dana-obrazovanja>

⁷¹ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12541/natasa-vuckovic-za-tv-nova-s-o-foto-robotu-predsednickog-kandidata-politickoj-nedoslednosti-video>

⁷² <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12542/kako-srbija-treba-da-meri-napredak-ka-ostvarivanju-ciljeva-odrzivog-razvoja>

⁷³ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12546/sve-vise-siromasnih-u-srbiji-a-sve-manja-izdvajanja-za-socijalnu-pomoc>

⁷⁴ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12550/saopstenje-povodom-svetskog-dana-socijalne-pravde>

⁷⁵ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12552/saopstenje-mreze-nevladinih-organizacija-demokratija-razvoj-bezbednost>

⁷⁶ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12555/saopstenje-fcd-povodom-medjunarodnog-dana-zena>

⁷⁷ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12571/natasa-vuckovic-nova-realnost-i-izborna-kampanja-u-srbiji>

⁷⁸ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12574/mreza-nevladinih-organizacija-slobodno-ucesce-gradjana-u-izbornom-procesu-kljucno-za-demokratiju>

⁷⁹ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12591/svetski-dan-bezbednosti-i-zdravlja-na-radu>

⁸⁰ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12592/medjunarodni-praznik-rada-prvi-maj>

⁸¹ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12594/mirni-dan-evrope>

⁸² <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12593/vreme-iskusenja-i-za-vlast-i-za-opoziciju>

⁸³ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12610/vuckovic-vazno-je-da-se-revitalizuje-perspektiva-clanstva-u-evropskoj-uniji>

⁸⁴ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12636/ima-li-demokratije-bez-evropske-unije>

- Poglavlja iz Klastera 3 važna za život građana Srbije, Intervju Nataše Vučković za European Western Balkans (8.6.2022) ⁸⁵
- Prilika za EU da revitalizuje i ubrza proces integracija Zapadnog Balkana, Izjava Nataše Vučković za Nova.rs (10.6.2022) ⁸⁶
- Zapadnom Balkanu je potreban jasan signal da je članstvo u EU dostizna perspektiva, Intervju Nataše Vučković za Telegraf (21.6.2022) ⁸⁷
- Otvaranje pregovora sa Severnom Makedonijom i Albanijom ohrabrujuća vest, Izjava Nataše Vučković (19.7.2022) ⁸⁸
- Glavno pitanje je da li je izlazak iz siromaštva održiv, Intervju Nataše Vučković za podcast COSMO WDR (17.8.2022) ⁸⁹
- Učešće Amerike u dijalogu od presudne važnosti, Intervju Nataše Vučković za „Blic nedelje“ (30.8.2022) ⁹⁰
- Gostovanje na TV Nova S, Nataša Vučković u emisiji „Među nama“ povodom Petog oktobra (5.10.2022) ⁹¹
- Saopštenje povodom Svetskog dana dostojanstvenog rada ⁹²
- Zajedničko saopštenje za javnost povodom odluke Ministarstva o „spornim“ udžbenicima biologije ⁹³
- Gostovanje na TV N1, Nataša Vučković u emisiji „Da razumemo“ (18.10.2022) ⁹⁴
- Evroskepticizam kao zahtev za status quo, Autorski tekst Nataše Vučković za Novi magazin (7.11.2022) ⁹⁵

FCD u medijima:

Tokom 2022. godine Fondacija je imala veoma dobru medijsku zastupljenost – objavljeno je 148 članaka u štampanim i elektronskim medijima o aktivnostima FCD, upriličena su

⁸⁵ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12633/vuckovic-poglavlja-iz-klastera-3-vazna-za-zivot-gradjana-srbije>

⁸⁶ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12635/vuckovic-prilika-za-eu-da-revitalizuje-i-ubrza-proces-integracija-zapadnog-balkana>

⁸⁷ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12643/vuckovic-zapadnom-balkanu-je-potreban-jasan-signal-da-je-clanstvo-u-eu-dostizna-perspektiva>

⁸⁸ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12656/vuckovic-otvaranje-pregovora-sa-severnom-makedonijom-i-albanijom-ohrabrujuca-vest>

⁸⁹ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12669/natasa-vuckovic-glavno-pitanje-je-da-li-je-izlazak-iz-siromastva-odrziv>

⁹⁰ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12674/natasa-vuckovic-za-blic-ucesce-amerike-u-dijalogu-od-presudne-vaznosti>

⁹¹ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12700/peti-oktobar-veliki-dan-u-istoriji-srbije-kada-su-se-gradjani-opredelili-za-demokratiju-i-evropu>

⁹² <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12704/omoguciti-dostojanstven-zivot-radnica-i-radnika-i-njihovih-porodica>

⁹³ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12705/saopstenje-za-javnost-povodom-odluke-ministarstva-o-spornim-udzbenicima-biologije>

⁹⁴ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12713/vuckovic-za-n1-clanstvo-srbije-u-eu-je-vazan-cilj-ali-i-put-do-clanstva-ima-veliku-vrednost>

⁹⁵ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaj/12724/evroskepticizam-kao-zahtev-za-status-quo>

gostovanja/intervjui na televizijama sa nacionalnom pokrivenošću (TV N1, TV Nova S), a novinari su redovno pratili naše značajne događaje.

Lista svih medijskih objava: <http://www.centaronline.org/sr/fcd-u-medijima/aktuelno>

Veb sajt, društvene mreže i e-bilteni:

Centar za demokratiju komunikaciju sa javnostima putem interneta realizuje kroz objave na zvaničnim web sajtovima, organizacijskim nalogima na društvenim mrežama i elektronskim biltenima.

Glavna internet prezentacija Fondacije (www.centaronline.org) i u protekloj godini imala je stabilnu posećenost i čitanost (u 2022. godini zabeleženo je 19.779 poseta sa 44.207 pregledanih stranica), a izabrani sadržaji prezentuju se i putem internet platforme Politeia Instituta (www.politeia.institute) pokrenute 2021. u cilju edukacije i umrežavanja mladih sa prostora Zapadnog Balkana. Sadržaji o aktivnostima FCD objavljuju se na srpskom i engleskom jeziku.

Kontinuirana komunikacija sa građanima i zainteresovanim javnostima nastavljena je i u 2022. putem tekstualnih i multimedijalnih objava sa zvaničnih naloga na društvenim mrežama Twitter (www.twitter.com/CentarOnline), Facebook (www.facebook.com/CentarOnline), Instagram (www.instagram.com/CentarOnline), You Tube (www.youtube.com/CentarOnline), i LinkedIn (www.linkedin.com/company/centaronline).

Tokom 2022. pripremljeno je 9 FCD biltena (6 mesečnih/dvomesičnih na srpskom jeziku, 3 kvartalna na engleskom jeziku), koji su distribuirani na preko 3.000 adresa.

www.centaronline.org/sr/bilten

www.centaronline.org/en/bulletin

Izveštaj podnosi:

Nataša Vučković

Generalni sekretar